

Profittliche viimane kiri omastele

Tallinnas, 8. veebr. 1941.

Armas vend, armsad sugulased!

Kuna ma ei saa teile üksikult kirjutada, kasutan juhust, et kirjutada üksikasjalik kiri teile kõigile.

Esiteks tänan ma kõiki, kes mulle uueks aastaks ja nimepäevaks kirjutasid; tänu eriti ka veel kõigile sõjameestele, kes on mulle kirjutanud, olgugi et mitte kõik kirjad ja kaardid ei ole päralt jõudnud. Siis tahaksin teile kõigile ühiselt kirjutada sellest, mis just praegu minu südant täidab. See on jumalagajätukiri – jumalagajätukiri võibolla ainult mõneks kuuks, võibolla ka ainult aastateks, aga võibolla ka alatiseks.

Te olete kindlasti kuulnud, et on tulemas veel üks ümberasumine Saksamaale kõigist Balti riikidest, Leedust, Lätist ja Eestist. Minule kui sakslasele on tungivalt soovitatud ümberasumisega kaasa minna. Oli mitmesuguseid põhjusi, mis panidki mind ümberasumise peale mõtlema. Ma ei saa neid üksikult kirjeldama hakata; igatahes olin juba peaaegu nii kaugel, et oleksin end ümberasumise komisjonis meldinud. Aga siis sattusid mitmed asjaolud minu elus nii iseäralikult kokku, et ma ära tundsin; see on Jumala tahtmine, et ma siia jään. Lõpliku tõuke andis siis telegramm Roomast, millest nägin, et see otsus vastaks ka Püha Isa soovile.

Aga kui ma selle otsuse teen, on sellel mitmesuguseid tagajärgi; esimene on see, et pärast sakslaste lahkumist ja saksa saatkonna sulgemist, mis arvatavasti märtsi alguseks lõpule jõuab, pean ma igasuguse kirjavahetuse Saksamaaga lõpetama. Kui ma sooviksin Saksa kodanikega edasi kirjavahetusse jääda, peetaks seda väga kahtlustäratavaks. Mind võidaks Saksa spiooniks pidada ja sellele vastavalt kohelda. Sellepärast peab tänane kiri viimaseks jääma. Kuni olukord ei muutu, ei saa ma enam kirjutada. Ka teid tahaksin ma paluda, mulle esialgu mitte enam kirjutada. Sellel võiks minu jaoks ainult ebameeldivaid tagajärgi olla.

Teiseks järelduses on see, et ma pean loobuma igasugusest kaitsest, mis mul sakslasena senini oli Saksa saatkonna ja Saksa riigi poolt, et minust nõukogude kodanik saab ja et ma täielikult nõuk. riigile allun. Te teate ju, et nõuk. riik põhimõtteliselt usuvaenulik on ja saate aru, et sellel otsusel võib kaugelelatuvaid tagajärgi olla.

Praeguseni on kiriku olukord umbes järgmine: kõik kirikule kuuluvad kinnisvarad – ühe erandiga – on riigistatud. Me kaotasime selle läbi 8 maja ja 2 kabelit. Kolm kirikut on juba

riigistatud, teiste järg tuleb peagi kätte. Ainult see ei ole veel kindel, kas kirikute kasutamise eest tuleb üüri maksta. Kui üüri maksta tuleb, on see tõenäoliselt väga kõrge, umbes sama kõrge kui minu toa eest. Selle toa eest pidin ma möödunud kuul 160 rubla maksma, kuna kõrvaltuba, mis on ainult kaks ruutmeetrit väiksem, 11 rubla maksab. Vaimulikult nõutakse kõige kõrgemat üürinormi. Niisuguse hindamise järgi peaksime meie oma kiriku eest 2500 rubla maksma, mida me enesest mõista ei suuda. Me peaksime siis katsuma kas luterlaste ja ortodoksidega koos ühist kirikut üürida või siis jumalateenistust eramajades, mitmes kohas pidada, mis muidugi ka raske oleks.

Muidu on meil esialgu äraelamiseks küllalt käes ja inimesed annetavad nii palju, et meil nälgida vist küll ei tule. Olgu siis, ei tuleks sõda – millega tulevikus peab arvestama, olgugi et me veel ei tea, millal see tuleb ja kuidas kõik siis areneb.

Ainuke hädasoht, mis mind varitseda võiks oleks see, et siin hakataks preestreid välja saatma või vahistama. Senini ei ole seda sündinud, kuid on võimalik, et tulevikus ollakse karmim. Otsest surmaohtu on küll vaevalt olemas, kui mitte suuremate vintsutuste puhul haigust ei tule: te teate ju, et mu tervis pole just kõige parem ja et mu keha ei ole ka kuigi vastupanuvõimeline. Otsene surmaoht võiks küll sõja puhul tekkida.

Olgugi et tulevik inimlikust seisukohast võttes niisiis mitte just meeldiv ei ole, tegin siiski otsuseks siia jääda. On ju ka õigem, et karjane karja juurde jääb – ning koos temaga õnne ja õnnetust jagab. Ja ma pean ütlema, et kui see otsus minult ka mõned nädalad ettevalmistust nõudis, ei teinud ma seda sugugi kartuse või hirmu, vaid koguni suure rõõmuga. Ning kui lõpuks selgus käes oli, et mul tuleb jääda, oli mu rõõm nii suur, et ma palvetasin tänu ja rõõmu pärast hümnit “Sind, Jumal, kiidame!” Üldse tundsin ma sealjuures oma hinges nii väga Jumala armu mõju, et ma olen vaevalt kunagi oma elus end nii õnnelikuna tundnud kui just neljapäeva õhtul pärast otsuse langetamist. Oleksin soovinud igaühele jutustada, kui hea on Jumal meie vastu, kui me enda täiesti Tema omaks anname; kui õnnelikuks võime saada, kui oleme valmis kõik – vabaduse ja elu – Kristusele andma. Sellepärast ei ole ma ka Jumalale preestriseisuse armu eest kunagi nii tänulik olnud nagu viimastel päevadel. Ja seda mine ainult sellepärast, et Jumal on minu vastu nii hea olnud, vaid ka sellepärast, et ma inimestegi juures nii palju armastust ja tänulikkust leidsin, kui nad kuulda said, et ma siia jään.

Muidugi on viimastel aastatel pealtnäha palju sellest purustatud, mis ma viimase kümne aasta jooksul nii suure hoole ja vaevaga püüdsin ehitada. Aga sellest, mis ma olen tohtinud hingede

heaks teha, on paljugi jäänud. Ja just mõned viimastel aastatel minu poolt Kirikusse vastu võetud konvertiidid näitavad otse liigutavat armastust ja tänumeelt. Nii ei suuda ma kõige peale vaatamata küllalt Jumalat tänada kõige selle eest, mis Tema on mind siin lasknud teha. Mis tulevikku puutub, ei tea ma muidugi, mis võib tulla. Keegi ei oska asjade arengut kindlasti ette ütelda. Aga ühte tean ma praegu kindlasti: Jumala tahtmine on, et ma siin jään – ning selle üle olen ma rõõmus ja astun tulevikule vastu suure lootusega. Ja nii on kõik hästi. Ning minu elu ja – kui see nii peab olema – minu surm saab olema elu ja surm Kristuse eest.

Teid kõiki tahaksin ma aga veelkord tänada kõige armsa eest, samuti aineliste ohvrite eest meie misjoni kasuks. Jumal tasugu teile kõigile ja võtku teid rohkesti õnnistada! Oma tänu tahan ma ka altari ees avaldada, aga samuti palun ma ise südamest teie palveabi. Kui te soovite midagi minu heaks teha, laske mõnikord minu eest püha missa pidada. Leimersdorfi pastor, kelle kogudusse mu kodukoht Birresdorf kuulub, võiks ehk ka minu kodunurga rahvalt palvet paluda, et Jumal mulle ka tulevikus oma armu ei keelaks, et ma võiksin kõiges – ükskõik, mis ka ei tuleks – oma kõrgele, pühale kutsumusele ja ülesandele truuks jääda ning Kristuse ja tema Riigi eest kogu jõu ning, kui see Tema püha tahtmine on, ka oma elu anda. See oleks kõige ilusam lõpp minu elule.

Peaks aga Jumala tahtmine olema, et ma raske aja üle elan ja ehk pärastpoole siin veel kiriku ülesehitamise heaks töötada võin, võtaksin ka selle tänuga vastu. Niipea kui see võimalikuks osutub, annan teile siis enesest elumärki.

Hoidku Jumal meid kõiki oma pühas teenistuses ja pühas usus ning õnnistagu meid kõiki. Siit kaugelt saadan ma teile kõigile oma piiskopliku õnnistuse, nagu oleksin ma veel viimast korda teie keskel:

Kõigevägevama Jumala, Isa, Poja ja Püha Vaimu õnnistus tulgu teie peale ja jäägu teiega alati! Aamen.